

Sygn. akt I ACa 1282/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Paweł Czepiel
Sędziowie:	SSA Józef Wąsik SSO del. Wojciech Żukowski (spr.)
Protokolant:	Grzegorz Polak

po rozpoznaniu w dnia 19 marca 2021 r. w Krakowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **Bank Spółki Akcyjnej w W.**

przeciwko **P. S.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 29 lipca 2019 r. sygn. akt I C 2828/18

oddala apelację.

SSA Józef Wąsik SSA Paweł Czepiel SSO (del.) Wojciech Żukowski

Sygn. akt I ACa 1282/19

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) Bank S.A. z siedzibą w W. w pozwie skierowanym przeciwko pozwanej P. S. wniosła o zasądzenie kwoty 78.813,85 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów sądowych w kwocie 986 zł i kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że strony zawarły w dniu 16 czerwca 2017 r. umowę pożyczki, na podstawie której pozwana zobowiązała się m.in. do terminowej spłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz powodowego banku. Pozwana nie regulowała terminowo spłat rat pożyczki i doprowadziła do powstania zadłużenia, wobec czego strona powodowa postawiła należności z umowy w całości w stan wymagalności z dniem 15 maja 2018 r. Pozwana została wezwana

pismem z dnia 17 maja 2018 r. do spłaty wymagalnego zadłużenia, jednak tego nie uczyniła. Bank wystawił w dniu 5 czerwca 2018 r. wyciąg z ksiąg rachunkowych określających wysokość wymagalnego zadłużenia wraz z odsetkami.

Pozwana P. S. wniosła o oddalenie powództwa oraz obciążenie powoda kosztami postępowania.

W uzasadnieniu przyznała okoliczność zawarcia umowy pożyczki, którą miała spłacać terminowo w ratach. Jednakże z uwagi na trudną sytuacją finansową i mieszkaniową, spowodowaną rozwodem oraz kosztami z nim związanymi, nie była w stanie spłacać zaciągniętej pożyczki. Podniosła, że bank przekazał sprawę firmie windykacyjnej w celu odzyskania całkowitej kwoty kredytu wraz z odsetkami. Pozwana kontaktowała się telefonicznie z firmą windykacyjną, z prośbą o rozłożenie spłaty na raty, jednak odpowiedź firmy windykacyjnej była negatywna. Warunkiem nieskierowania sprawy do sądu była wpłata 10% z całości zadłużenia w ciągu 3 dni, tymczasem pozwana nie posiadała takich dużych środków.

Strona powodowa w odpowiedzi na powyższe podniosła, że powódka dokonała jedynie częściowej spłaty umowy pożyczki. Zachowanie kredytobiorcy w jej ocenie świadczy o uznaniu roszczenia powoda. Powód podkreślił, że kilkakrotnie wzywał pozwaną do dobrowolnej spłaty zobowiązania. W jego ocenie problemy finansowe nie zwalniają kredytobiorcy ze spłaty zadłużenia zgodnie z treścią umowy.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 29 lipca 2019 r. sygn. akt I C 2828/18 Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił powództwo.

Podstawę wyroku stanowiły następujące ustalenia stanu faktycznego poczynione przez Sąd I instancji:

W dniu 14 czerwca 2017 r. P. S. i (...) Bank S.A. w W. zawarli umowę o kredyt konsolidacyjny nr (...). Mocą umowy powodowy bank udzielił pozwanej jako kredytobiorcy kredytu w wysokości 76.733,28 zł, w tym 50.030,10 zł stanowiącą całkowitą kwotę kredytu, 19.068,22 zł na opłacenie prowizji od udzielonego kredytu i 7.634,96 zł na opłatę pobieraną przez pośrednika kredytowego, zaś P. S. zobowiązała się dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych zgodnie z terminami i w wysokości określonej w harmonogramie spłat.

Pozwana nie wywiązywała się z przyjętego na siebie zobowiązania wynikającego z umowy kredytu, albowiem zaprzestała spłacania rat.

Pismem z dnia 13 lutego 2018 r. strona powodowa wezwała pozwaną do uregulowania wymagalnego zadłużenia wynikającego z w/w umowy w kwocie 1.961,32 zł w terminie 7 dni oraz poinformowała, że nieuregulowanie zadłużenia może skutkować m.in. wypowiedzeniem umowy z żądaniem natychmiastowej spłaty całości zobowiązania.

Pismem z dnia 16 marca 2018 r. skierowanym do P. S. (...) Bank S.A. w W.: wezwał do dokonania w terminie 14 dni roboczych spłaty zaległości w wysokości 3.951,82 zł, poinformował o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych wniosku o restrukturyzację oraz w przypadku nieskorzystania z tych uprawnień - wypowiedział umowę pożyczki/o kredyt konsolidacyjny nr (...) z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia.

Strona powodowa wezwała pozwaną pismem z dnia 17 maja 2018 r. do zapłaty wymagalnego zadłużenia z tytułu umowy pożyczki/kredytu konsolidacyjnego nr (...) z dnia 16 czerwca 2017 r. w wysokości 78.269,12 zł.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd I instancji doszedł do przekonania, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przywołał treść przepisu art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, określającego zobowiązania stron umowy kredytu. Sąd Okręgowy wskazał, że powodowy bank i pozwana zawarli ważną i skuteczną umowę kredytu, na podstawie której pozwana otrzymała środki pieniężne, które zobowiązała się spłacić w ratach. Pozwana nie wywiązywała się z przyjętego na siebie zobowiązania, gdyż nie uiszczała rat w oznaczonych w umowie terminach. Z uwagi jednak na okoliczność, iż pozwana wniosła o oddalenie powództwa, to na powodzie ciążył obowiązek wykazania, iż dochodzone pozwem roszczenie jest wymagalne.

Analizując przedstawione przez powodowy bank dokumenty Sąd dokonał oceny, że żądane w pozwie kwoty, nie są wymagalne albowiem umowa kredytu nie została skutecznie pozwanej wypowiedziana. Wskazał na przepis art. 455 k.c. Powód na którym spoczywał ciężar dowodu z art. 6 k.c. nie wykazał jego zdaniem skuteczności dokonanego wypowiedzenia umowy, a następnie wysokości dochodzonego roszczenia. Bank powoływał się na następujące pisma: dwa pisma informujące o zaległości, pismo „ostateczne wezwanie do zapłaty”, pismo „warunkowe wypowiedzenie umowy”, pismo „przedsądowe wezwanie do zapłaty” i wyciąg z własnych ksiąg. Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 95 ust. 1a w zw. z art. 95 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe moc prawna dokumentów urzędowych w postaci m.in. ksiąg rachunkowych banków i sporządzonych na ich podstawie wyciągów, nie obowiązuje w postępowaniu cywilnym. W sposób szczegółowy opisał procedurę jaką musi zastosować bank w przypadku, gdy kredytobiorca opróżnia się ze spłatą kredytu i konieczne jest umożliwienie mu złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia – regulowaną przepisem art. 75 c ust. 1-5 ustawy Prawo Bankowe. Zdaniem Sądu I instancji w badanej sprawie bank nie podjął wszystkich wymaganych działań, których musi dopełnić, żeby doprowadzić do złożenia kredytobiorcy oświadczenia o wypowiedzeniu umowy, skutkującego wymagalnością jego zobowiązania. Strona powodowa nie dochowała w/w warunków ustawowych i z tego względu Sąd nie uznał za skuteczne warunkowe oświadczenie o wypowiedzeniu umowy z dnia 16 marca 2018 r. Dopiero bowiem w tym piśmie powód zawiadomił, w sposób przewidziany powołanymi powyżej przepisami, o możliwości i terminie złożenia wniosku o restrukturyzację. W konsekwencji powód powinien odczekać do upływu dodatkowego terminu 14 dni na spłatę zadłużenia i dopiero po jego upływie złożyć oświadczenie o wypowiedzeniu umowy, a tego nie uczynił. Stwierdził Sąd, iż powodowy bank nie złożył pozwanej oświadczenia o wypowiedzeniu umowy jako samodzielnego pisma, po wyczerpaniu działań upominawczych, lecz łącznie z nimi co jest nieprawidłowe i skutkuje nieskutecznością wypowiedzenia, a w konsekwencji niewymagalnością roszczenia – a tylko na takiej podstawie faktycznej powód oparł żądanie pozwu. Wskazana przez stronę powodową w pozwie podstawa faktyczna wyznacza bowiem sądowi zakres rozstrzygnięcia i zgodnie z art. 321 § 1 k.p.c. Sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie.

Ubocznie Sąd wskazał na brak jednoznacznego sformułowania przez bank samego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy. Strona powodowa połączyła w jednym piśmie wezwanie do zapłaty i umożliwienie pozwanej złożenia wniosku o restrukturyzację oraz oświadczenie o wypowiedzeniu umowy na przyszłość (z ewentualnym skutkiem za 14 dni o ile pozwana nie skorzysta z możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację) i to niestanowcze – bo pod warunkiem niezapłacenia zaległości. Tak sformułowane pismo do pozwanej było mylące i niezrozumiałe. Połączenie w jednym piśmie wypowiedzenia i wskazania, że zapłata zaległości spowoduje ustanie skuteczności prawnej wypowiedzenia w istocie czyni iluzorycznym postępowanie upominawcze, a wypowiedzenie umowy niejednoznacznym.

Pozwana, która jest stroną wygrywającą sprawę nie poniosła żadnych kosztów procesu.

Strona powodowa (...) Bank S.A. w W. zaskarżyła wyrok w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

1. naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy tj.:

a) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

- błędną ocenę dowodu tj. pisma powoda z dnia 15 marca 2018 r. jako nie stanowiącego wypowiedzenia umowy kredytu, podczas gdy z treści dokumentu jasno wynika, że jest to wypowiedzenie umowy kredytu konsolidacyjnego nr (...);

- przekroczenie granic swobodnej oceny materiału dowodowego i dokonanie błędnych lub niepełnych ustaleń faktycznych, polegające w szczególności na uznaniu, że powód złożył pozwanej oświadczenie o wypowiedzeniu kredytu bez uprzedniego wezwania jej do zapłaty, podczas gdy bank w toku postępowania przedstawił wezwanie pozwanej do zapłaty z dnia 12 lutego 2018 r. poprzedzające złożenie oświadczenia o wypowiedzeniu umowy z dnia 9 maja 2017 r.;

- nieprawidłowe uznanie, że dowód w postaci pisma z dnia 15 marca 2015 r. nie stanowił wypowiedzenia pozwanej umowy kredytu;

b) art. 231 w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez uznanie przez Sąd oświadczenia o wypowiedzeniu umowy za założone przez powoda z naruszeniem art. 75 c ustawy Prawo Bankowe, podczas gdy powód kilkakrotnie kierował do pozwanej wezwania do zapłaty, uwzględniające informację o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

a) art. 89 k.c. poprzez przyjęcie, że powód nie złożył pozwanej skutecznego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu konsolidacyjnego nr (...), ponieważ dokonane było ono z zastrzeżeniem warunku zwieszającego, podczas gdy dopuszczalne jest dokonanie czynności prawnej pod warunkiem potestatywnym dającym stronie pozwanej możliwość kontynuacji umowy kredytu na dotychczasowych warunkach, a tym samym uniknięcia wypowiedzenia umowy kredytu i skutku w postaci wymagalności całości zobowiązania;

b) brak uwzględnienia, że naturalnym elementem wypowiedzenia umowy kredytu jest warunek zawieszający, zgodnie z którym kredytobiorca jeśli usunie niezwłocznie przyczynę wypowiedzenia (najczęściej spłaci zaległą część zobowiązania), to okres wypowiedzenia nie rozpocznie swojego biegu, a wypowiedzenie należy traktować jako niebyłe;

c) art. 75 ust. 1 w zw. z art. 75c ust. 1 i 2 ustawy Prawo Bankowe poprzez przyjęcie, że połączenie w jednym piśmie wezwania do uregulowania należności i jednocześnie przyjęcie, że stanowi ono wypowiedzenie umowy czyni oświadczenie o wypowiedzeniu niejednoznaczny, podczas gdy przedmiotowe wypowiedzenie zawiera wszystkie informacje wymagane przez w/w przepisy ustawy Prawo Bankowe, które nie wprowadzają wymogu skierowania do kredytobiorcy dwóch odrębnych pisma tj. wezwania do zapłaty wraz z wnioskiem o restrukturyzację zadłużenia i wypowiedzenia umowy kredytu.

Strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie powództwa co do kwoty 78 814 zł oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna.

Bezzasadny jest podniesiony w niej zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Sąd I instancji ustalił bowiem fakt, iż w piśmie z dnia 15 marca 2018 r. (nadane w dniu 16 marca 2018 r., k. 54) zawarte jest oświadczenie, iż strona powodowa, w przypadku niewykorzystania wskazanych w piśmie uprawnień, wypowiada umowę. Kwestia natomiast, czy oświadczenie to wywołało przewidziany w jego treści skutek w postaci wypowiedzenia umowy kredytu, nie jest ustaleniem faktycznym ale oceną prawną, która nie może być kwestionowana z powołaniem się na zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Natomiast na podstawie oświadczenia datowanego na dzień 12 lutego 2018 r. (nadanego w dniu 13 lutego 2018 r.) Sąd I instancji ustalił, że strona powodowa wezwała pozwaną do uregulowania wymagalnego zadłużenia w kwocie 1961,32 zł w terminie 7 dni z informacją, że nieuregulowanie zadłużenia może skutkować m. in. wypowiedzeniem umowy z żądaniem natychmiastowej spłaty całości zobowiązania. Zatem, wbrew twierdzeniom apelacji, Sąd I instancji ustalił w oparciu o to pismo, że przed złożeniem oświadczenia o wypowiedzeniu umowy zostało złożone wezwanie do zapłaty. Z kolei niezasadny jest zarzut naruszenia art. 231 w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. oparty na twierdzeniu, że strona powodowa kilkakrotnie kierowała do pozwanej wezwania do zapłaty, uwzględniające informację o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Oświadczenie z dnia 12 lutego 2018 r. (nadane w dniu 13 lutego 2018 r., k. 53) nie zawiera informacji o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację. Strona powodowa twierdzi wprawdzie jakoby „kilkukrotnie kierowała do Pozwanej wezwania do zapłaty, uwzględniające informację, o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia”. Nie wskazuje w apelacji konkretnych pism poprzedzających pismo z dnia 15 marca 2018 r., a złożonych do akt sprawy w toku

postępowania przed Sądem I instancji, w których to pismach zwarta byłaby informacja o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację. W braku zaś dowodów na złożenie pozwanej pisma zawierającego taką informację nie było podstaw do poczynienia ustaleń, że taka informacja rzeczywiście poprzedzała oświadczenie o wypowiedzeniu umowy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny aprobuje ustalenia faktyczne Sądu I instancji i przyjmuje je za własne czyniąc podstawą orzekania w sprawie. Zbędne jest natomiast powtarzanie ich w tym miejscu.

W tak ustalonym stanie faktycznym jako niezasadne ocenić należy również zarzuty naruszenia prawa materialnego. W realiach niniejszej sprawy, orzekając w granicach powoływanej przez stronę powodową podstawy faktycznej żądania, w skład której w szczególności wchodzi twierdzenie o wypowiedzeniu wiążącej strony umowy kredytu, przesłanką skutecznego dochodzenia przez stronę powodową zwrotu całego udzielonego pozwanej kredytu jest wykazanie, iż doszło do skutecznego jego wypowiedzenia. Strona powodowa twierdziła, że wypowiedzenie takie zostało zawarte w oświadczeniu datowanym na dzień 15 marca 2018 r. (nadane w dniu 16 marca 2018 r.). Wprawdzie pismo to zawiera wypowiedź, że strona powodowa wypowiada pozwaną umowę kredytu. Tym niemniej oświadczenie to nie zostało poprzedzone pouczeniem o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Pismo z dnia 12 lutego 2018 r. zawierało wprawdzie wezwanie do zapłaty, ale nie zawierało pouczenia o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Zatem nie odpowiadało wymogom z art. 75c ust. 2 pr. bank. Powoływanie się w apelacji na „kilkukrotne” kierowanie do pozwanej wezwań do zapłaty z informacją o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację nie może odnieść skutku, gdyż w wezwaniu z dnia 12 lutego 2018 r. takiego pouczenia brak, a strona powodowa nie przedstawiła innych oświadczeń poprzedzających oświadczenie o wypowiedzeniu, które takie pouczenie by zawierały. Wprawdzie informacja o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację oraz wezwanie do zapłaty zaległości w kwocie 3951,82 zł zawarte zostały w piśmie z dnia 15 marca 2018 r. (nadane w dniu 16 marca 2018 r.), zaś zawarte w tym piśmie oświadczenie o wypowiedzeniu zostało złożone pod warunkiem nieskorzystania z uprawnienia do złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Wszelako Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że co najmniej w relacjach banku z konsumentami (a z taką relacją mamy do czynienia w rozpoznawanej sprawie, gdyż pozwana nie zawarła spornej umowy w związku z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą) wymagane przez art. 75c ust. 1 i ust. 2 pr. bank. wezwanie do zapłaty zaległości oraz informacja o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia winny nastąpić przed złożeniem oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu. Niedopuszczalne jest natomiast - w świetle celu jaki przyświeca temu przepisowi, jakim jest ochrona kontrahenta banku - złożenie przez bank oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu pod warunkiem nieskorzystania z uprawnienia do złożenia wniosku o restrukturyzację, o którym kontrahent jest informowany dopiero w tym oświadczeniu. Właściwości oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu, jako jednostronnej czynności prawnej, której dokonanie winno w sposób stanowczy i jednoznaczny dla osoby, wobec której jest dokonywana, określać skutki prawne z niej wynikające, sprzeciwiają się bowiem - co najmniej w relacjach banków z konsumentami - dopuszczalności uzależnienia skutków tej czynności od warunku. Niezasadnie zarzuca zatem strona powodowa naruszenie art. 89 k.c. albowiem uzależnienie skutków prawnych oświadczenia o wypowiedzeniu pozwanej umowy kredytu nie było - z uwagi na właściwości tej czynności prawnej - dopuszczalne. Nietrafnie zarzuca również strona powodowa naruszenie art. 75 ust. 1 w zw. z art. 75 ust. 1 i 2 pr. bank. Wprawdzie w przepisach tych wprost nie wyrażono zasady, że wezwanie do zapłaty i pouczenie o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację mają chronologicznie poprzedzać oświadczenie o wypowiedzeniu. Potrzeba takiej wykładni tych przepisów, zgodnie z którą skuteczne oświadczenie o wypowiedzeniu może zostać złożone dopiero po bezskutecznym upływie terminów do zapłaty zaległości lub złożenia wniosku o restrukturyzację wynika wszelako - co najmniej w relacjach pomiędzy bankiem a konsumentem - z faktu, że przepisy te mają chronić kontrahenta banku. Warunkiem takiej ochrony jest natomiast aby kontrahent banku był w stanie określić jaka w danym momencie jest jego sytuacja prawna, a warunków po temu nie daje połączenie w jednym pisemnym oświadczeniu wezwania do zapłaty, pouczenia o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację i warunkowego oświadczenia o wypowiedzeniu. W realiach niniejszej sprawy wypowiedzenie zawarte w piśmie z dnia 15 marca 2018 r. (nadane w dniu 16 marca 2018 r.) zostało wprawdzie poprzedzone wezwaniem do zapłaty z dnia 12 lutego 2018 r. ale nie zostało poprzedzone pouczeniem o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację, co skutkuje nieskutecznością oświadczenia o wypowiedzeniu. Skoro zaś do skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu nie doszło, na pozwanej nie ciąży w stosunku do strony powodowej

obowiązek natychmiastowego zwrotu całego udzielonego kredytu. Zasadnie zatem Sąd I instancji oddalił powództwo w niniejszej sprawie.

Mając powyższe na uwadze apelacja podlegała oddaleniu o czym orzeczono w sentencji na zasadzie art. 385 k.p.c.

SSA Józef Wąsik SSA Paweł Czepiel SSO (del.) Wojciech Żukowski